РОЛЬ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗРОСТАЄ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ МЕХАНІЗМІВ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ – СУДДЯ ВП ВС[1]

Верховний Суд

Реферат. Суддя Великої Палати Верховного Суду Олег Ткачук у вітальному слові на VI Всеукраїнському форумі судових експертів «Сучасна судова експертиза: стан, проблеми та перспективи розвитку в умовах глобальних викликів», організованому Львівським науково-дослідним інститутом судових експертиз Мін'юсту, окреслив позицію щодо місця висновку експерта в системі доказів. Вихідна теза полягає в тому, що якість доказів, покладених в основу судового рішення, безпосередньо визначає його законність, обґрунтованість і справедливість, а висновок експерта дає суду змогу встановити фактичні обставини, для з'ясування яких потрібні спеціальні знання, зокрема щодо об'єктивної сторони правопорушення чи предмета цивільного спору. Доповідач назвав категорії справ, де експертиза є визначальною: захист права власності та інтелектуальної власності, відшкодування шкоди. Окремо він наголосив на значенні експертизи у справах, пов'язаних зі збройною агресією російської федерації проти України: оцінці завданих збитків, фіксації руйнувань інфраструктури, документуванні воєнних злочинів. З огляду на роботу над створенням Спеціального трибуналу щодо злочину агресії та прийом заяв міжнародним Реєстром збитків для України (RD4U) ухвалення відповідних рішень потребуватиме висновків кваліфікованих спеціалістів. Щодо доказового значення суддя зауважив, що процесуальне законодавство не надає висновку експерта переваги над іншими доказами, проте на практиці саме він має вирішальне значення для встановлення обставин справи завдяки науково обґрунтованим методам. Звідси вимога: висновок має бути викладений так, щоб суд і кожна зі сторін могли його перевірити та оцінити обґрунтованість застосованих методів; він не може існувати лише в площині вузькоспеціальних знань і має бути водночас об'єктивним і зрозумілим. Незмінними принципами судової експертизи доповідач назвав незалежність, об'єктивність, професійну компетентність і наукову обґрунтованість висновків, які формують довіру до експертних досліджень і до правосуддя загалом. Для судових експертів, зокрема психологів, ця позиція слугує орієнтиром щодо структури й мови висновку, придатного для перевірки судом і сторонами.

Ключові слова: висновок експерта, доказове значення, Верховний Суд, судова експертиза, збройна агресія, Реєстр збитків для України, Спеціальний трибунал, відшкодування шкоди, перевірюваність висновку, принципи судової експертизи.

The Role of Forensic Examination Is Growing in Wartime and with the Application of International Compensation Mechanisms: A Judge of the Grand Chamber of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud.

Abstract. The evidentiary weight of expert opinions is a long-standing issue in Ukrainian procedure, and wartime litigation has made it more pressing. This report summarises the welcoming address of Oleh Tkachuk, a judge of the Grand Chamber of the Supreme Court, to the Sixth All-Ukrainian Forum of Forensic Experts "Modern Forensic Examination: State, Problems and Prospects of Development in the Face of Global Challenges", organised by the Lviv Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. The judge argued that the quality of the evidence underlying a judgment determines its lawfulness, validity and fairness, and that an expert opinion enables the

court to establish facts requiring special knowledge, including the objective element of an offence or the subject matter of a civil dispute. He identified property, intellectual property and damages cases as areas where expert evidence is decisive and emphasised its importance in cases arising from the armed aggression of the russian federation against Ukraine, including the assessment of damage and the documentation of destroyed infrastructure and war crimes. With work under way on the Special Tribunal for the Crime of Aggression and the international Register of Damage for Ukraine (RD4U) accepting claims, such decisions will require qualified expert input. Although procedural law gives expert opinions no priority over other evidence, in practice they carry decisive weight because of their scientific methods; an opinion must therefore be written so that the court and each party can verify it and assess the soundness of its methods, being both objective and comprehensible. Independence, objectivity, professional competence and scientific validity were named as the enduring principles of forensic examination.

Keywords: expert opinion, evidentiary value, Supreme Court of Ukraine, forensic examination, armed aggression, Register of Damage for Ukraine, Special Tribunal, compensation for damage, verifiability of expert opinion, principles of forensic expertise.

Першоджерело: *Верховний Суд. Роль судової експертизи зростає в умовах війни та застосування міжнародних механізмів відшкодування збитків – суддя ВП ВС. Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 10.06.2026.*

References

1. Verkhovnyi Sud. Rol sudovoi ekspertyzy zrostaie v umovakh viiny ta zastosuvannia mizhnarodnykh mekhanizmiv vidshkoduvannia zbytkiv – suddia VP VS [The Role of Forensic Examination Is Growing in Wartime and with the Application of International Compensation Mechanisms: A Judge of the Grand Chamber of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. Vol. 11, No. 3 (63). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/18531-rol-sudovoyi-ekspertizi-zrostaye-v-umovah-vijni-ta-zastosuvannya-mizhnarodnih-mehanizmiv-vidshkoduvannya-zbitkiv-suddya-vp-vs (onovlena versiia vid 10.06.2026). [in Ukrainian].